

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av statstjänstemannalagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att de stadganden i statstjänstemannalagen som gäller förfaringssätten vid tjänsteansökningar upphävs. Avsikten är att motsvarande stadganden i tillämpliga delar skall tas in i statstjänstemannaförordningen.

I propositionen föreslås också att antalet sådana tjänster vid ministerierna som skall specificeras i statsbudgeten skall minskas. Det föreslås också att det skall bli möjligt att för viss tid förflytta en tjänsteman till ett arbete vid ett annat ämbetsverk men också hos en annan

arbetsgivare än staten, om förflyttningen förbättrar tjänstemannens förutsättningar att fullgöra sina tjänsteåligganden eller främjar anställningsförhållandets varaktighet. I propositionen föreslås dessutom att det stadgande, med stöd av vilket statskontoret har kunnat förbjuda besättande av en tjänst för att kunna ge den till en person som skall omplaceras, upphävs.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Propositionens mål

Statsrådet fattade den 7 mars 1991 ett principbeslut om en reform av statens personalpolitik och personaladministration. För verkställande av detta beslut tillsatte finansministeriet den 30 maj 1991 bl.a. ett projekt där målet enligt uppdraget är en övergång till ett enda och till sina grunder enhetligt anställningsförhållande samt förhandlings- och avtalssystem inom statsförvaltningen före ingången av 1995.

I begynnelseskedet har projektet framskridit genom delreformer. Genom en ändring i april 1991 av lagen om statsbudgeten (423/88) blev det möjligt att för omplacering av personalresurser överföra anslag till ett annat ämbetsverks disposition. Avvikande från det tidigare gäller stadgandet nu avlöning av personal i både tjänste- och arbetsavtalsförhållande och andra anslag som får användas till personalutgifter. I anslutning till projektet har regeringen

dessutom den 26 juni 1992 avlåtit en proposition till riksdagen med förslag till lagar om temporär ändring av statstjänstemannalagen och 15 a § lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (RP 103/1992 rd). I propositionen föreslås att tjänste- och arbetsavtalsförhållandena skall närmas till varandra bl.a. genom att det ges möjlighet att permittera även tjänstemän och genom att tjänstemannalagens stadganden om uppsägning av tjänstemän ändras så att de bättre motsvarar stadgandena i lagen om arbetsavtal. Lagarna i propositionen trädde i kraft den 15 december 1992.

Avsikten är att genom denna proposition förenkla de stadganden i statstjänstemannalagen som gäller tjänsteansökningsförfarandet. Målet är också att ändra dessa stadganden så att de motsvarar stadgandena i lagen om arbetsavtal i den mån det är möjligt och ändamålsenligt.

Just nu bereds inom projektet en totalreform

av tjänstemanna- och tjänstekollektivavtalslagstiftningen som syftar till att det mål som uppställts för projektet skall nås under 1994. I denna proposition ingår dock utom förslag till ansökningsförfarande även sådana enskilda förslag till ändring av stadgandena som regeringen anser det vara nödvändigt att genomföra redan före 1994.

2. Gällande lagstiftning och de föreslagna ändringarna

2.1. Stadgandena om ansökningsförfarandet

I 89 § 1 mom. regeringsformen stadgas om de tjänster som skall besättas med stöd av tjänsteförslag efter att tjänsten har varit ledigförklarad. Om besättandet av andra än de nämnda tjänsterna bestäms enligt paragrafens 2 mom. särskilt genom lag eller förordning. Om tjänsteansökningsförfarandet stadgas i 3 kap. statstjänstemannalagen (755/86). Det föreslås att dessa stadganden i huvudsak upphävs och att motsvarande stadganden till nödvändiga delar införs i statstjänstemannaförordningen.

Enligt 10 § 1 mom. statstjänstemannalagen skall även andra tjänster än de som anges i 89 § 1 mom. regeringsformen ledigförklaras innan de besätts, om inte något annat stadgas genom lag eller förordning. Den myndighet som ledigförklarar tjänsten bestämmer enligt 10 § 2 mom. statstjänstemannalagen ansökningstidens längd. Enligt nämnda stadgande får den dock inte vara kortare än 14 dagar eller längre än 30 dagar. Enligt paragrafens 3 mom. kan tjänsten av giltig orsak ledigförklaras på nytt eller ansökningstiden förlängas med högst 30 dagar. Beslut om detta fattas av den utnämmande myndigheten. Enligt paragrafens 4 mom. beaktas inte en ansökan som inte har anlänt i tid.

Det föreslås att 10 § statstjänstemannalagen upphävs eftersom det är onödigt att genom lag bestämma om ett så detaljerat ansökningsförfarande. Avsikten är inte att tjänster i ökad utsträckning skall besättas utan ansökningsförfarande. Motsvarande stadganden skall i stället tas in i statstjänstemannaförordningen. Ansökningstidens längd skall dock inte fastställas genom förordning. Avsikten är att genom förordning också stadga att beslut om att en tjänst skall ledigförklaras på nytt eller att ansökningstiden skall förlängas skall fattas av

respektive behöriga ministerium när den utnämmande myndigheten är republikens president eller statsrådet.

Enligt 11 § 1 mom. söks tjänsten skriftligen hos den utnämmande myndigheten eller en annan myndighet som uppgivits när tjänsten ledigförklarades. Till ansökan skall enligt momentet fogas behövliga uppgifter. Enligt paragrafens 2 mom. beaktas en sökande inte då tjänsten besätts om han återtagit sin tjänsteansökan före utnämningen. Det föreslås att paragrafen upphävs. Avsikten är att motsvarande stadgande i huvudsak tas in i statstjänstemannaförordningen.

Enligt 12 § 1 mom. besätts en tjänst på framställning, fränsett de undantag som stadgas i 2 mom., om republikens president, statsrådet eller ett ministerium är utnämmande myndighet. Det föreslås att även denna paragraf upphävs. Avsikten är att motsvarande stadgande tas in i statstjänstemannaförordningen.

Enligt 13 § 1 mom. kan till en tjänst utnämnas endast den som sökt tjänsten. Om tjänsten får besättas utan att den ledigförklaras, kan till tjänsten dock utnämnas någon som på annat sätt har samtyckt till utnämningen. Det föreslås att paragrafen upphävs. Avsikten är att motsvarande stadgande tas in i statstjänstemannaförordningen. Enligt paragrafens 2 mom. kan en i 1 mom. avsedd person anställas på provotid i enlighet med 14 §. Det föreslås att momentet upphävs som obehövligt.

I lagens 16 § 2 mom. stadgas om utnämning eller förflyttning till en tjänst samt om utnämningensbrev och skriftligt förordnande som utfärdas som bevis för någon som anställts att sköta en tjänst interimistiskt, som vikarie eller på provotid. Det föreslås att stadgandet upphävs. Avsikten är att motsvarande stadgande tas in i statstjänstemannaförordningen.

2.2. Övriga stadganden

Antalet tjänster som enligt 5 § 2 mom. statstjänstemannalagen skall specificeras i statsbudgeten minskades genom en ändring av statstjänstemannalagen som trädde i kraft den 15 april 1992. Beträffande de tjänster som ministerierna skall specificera gjordes dock inga större ändringar genom nämnda lag.

Riksdagen intog ett uttalande i regeringens proposition med förslag till lagar om ändring

av statstjänstemannalagen och lagen om statsbudgeten (RP 237/1991 rd), som bl.a. gällde en ändring av nämnda stadgande. I detta uttalande förutsatte riksdagen att regeringen i samband med åtgärderna för utvecklande av förvaltningen under den närmaste tiden utreder möjligheterna att ytterligare minska de tjänster som specificeras i statsbudgeten. För ökad flexibilitet också i de tjänsteregleringar som gäller ministerierna föreslås 5 § 2 mom. statstjänstemannalagen bli ändrat så att de tjänster som skall specificeras i statsbudgeten är tjänsterna som avdelningschef och biträdande avdelningschef vid ministerierna samt motsvarande och högre tjänster. Inom utrikesförvaltningen är de tjänster som skall specificeras tjänsterna som statssekreterare och understatssekreterare samt tjänsterna som utrikesråd och motsvarande tjänster som biståndsråd.

I 5 a § stadgas om tjänst som inrättas för viss tid, om medlen för tjänsten har donerats till staten. Det föreslås att hänvisningarna till 6 § i paragrafens 2 mom. ändras så att de motsvarar den 6 § som ändrades i april 1992.

Enligt 27 § 2 mom. kan en tjänsteman för viss tid förflyttas till arbete i ett annat ämbetsverk, om förflyttningen förbättrar hans förutsättningar att fullgöra sina tjänsteåligganden och om han har gett sitt samtycke därtill. Vid revideringen av statens personalpolitik har ett av målen varit att öka personalens rörlighet. För att personalens yrkesskicklighet skall öka och bli mångsidigare skall personalcirkulationen enligt förslaget bli möjlig också utanför statsförvaltningen. Det föreslås därför att momentet ändras så att andra tjänstemän än domare under nämnda förutsättningar för viss tid kan förflyttas till arbete hos en annan arbetsgivare än staten.

Det föreslås dessutom att momentet skall ändras så, att det om personalbehovet minskar vid ämbetsverket skall vara möjligt att med stöd av momentet för viss tid förflytta en tjänsteman till en annan arbetsgivare, även med målet att personen då tiden löper ut skall förflyttas till denna arbetsgivare. Denna möjlighet bör i första hand utnyttjas mellan enheterna inom statsförvaltningen, varvid personens arbetsinsats står till statsförvaltningens förfogande. Är detta inte möjligt kan det dock också bestämmas att personen för att trygga sin sysselsättning skall arbeta för en annan arbetsgivare än staten.

Om nämnda förflyttning beslutar enligt 27 §

2 mom. den utnämmande myndigheten. Eftersom det är fråga om en förflyttning som en person samtyckt till, föreslås momentet bli ändrat så att det behöriga ministeriet beslutar om förflyttningen, om den utnämmande myndigheten är republikens president eller statsrådet. Det föreslås dessutom att till 68 § fogas ett nytt 2 mom. med stöd av vilket beslut om den ovan avsedda förflyttningen av domare fattas av högsta förvaltningsdomstolen då det är fråga om en domare vid en förvaltningsdomstol och av högsta domstolen i övriga fall.

Med stöd av 35 § statstjänstemannalagen kan statskontoret förbjuda att en tjänst som är eller blir vakant besätts, om den utnämmande myndigheten är en annan myndighet än republikens president, statsrådet, högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen, för att till tjänsten anvisa en person som skall omplaceras. Statskontoret har inte använt sig av den rätt stadgandet ger, eftersom placeringen av en person i ett annat ämbetsverk genom tvångsåtgärder inte har varit någon lyckad lösning vare sig för personen i fråga eller för det mottagande ämbetsverket. Det föreslås därför att stadgandet upphävs.

3. Propositionens administrativa och ekonomiska verkningar

När stadgandena om ansökningsförfarandet slopas i statstjänstemannalagen och endast till nödvändiga delar tas in i statstjänstemannaförordningen, minskar det administrativa arbetet i anknytning till tjänsteansökningarna medan flexibiliteten i förfaringssättet vid besättandet av tjänsterna ökar.

Förslaget om en minskning av antalet tjänster som skall specificeras i budgeten förenklar och försnabbar också beslutsfattandet i fråga om inrättande av tjänster vid ministerierna och tjänsteregleringar i samband med det.

En tjänsteman som för viss tid förflyttas till ett arbete vid ett annat ämbetsverk eller, med stöd av det föreslagna stadgandet, hos en annan arbetsgivare än staten, avlönas av det ämbetsverk där han är anställd. Detta ökar dock inte statens personalutgifter eftersom ämbetsverket skall finansiera arrangemanget med det anslag som står till dess förfogande.

4. Samband med övriga reformer och EES-avtalet

Propositionen är ett led i det reformarbete där målet är en övergång till ett till sina grunder enhetligt anställningsförhållande samt till ett enda förhandlings- och avtalssystem inom statsförvaltningen.

Propositionen har dessutom samband med den utveckling av förfaringssättet vid rekrytering och val av personal till staten som pågår vid finansministeriet.

Avtalet om Europeiska ekonomiska samar-

betsområdet (EES-avtalet) förutsätter inte att statstjänstemannalagstiftningen ändras.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits av riksdagen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av statstjänstemannalagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i statstjänstemannalagen av den 24 oktober 1986 (755/86) 10 — 12 §§, 13 § 1 och 2 mom., 16 § 2 mom. och 35 §,

ändras 5 § 2 mom. 3 och 4 punkten, 5 a § 2 mom. och 27 § 2 mom.,

av dessa lagrum 5 § 2 mom. 3 och 4 punkten, sådana de lyder i lag av den 3 april 1992 (306/92) och 5 a § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 28 december 1990 (1388/90), samt

fogas till 68 § ett nytt 2 mom. som följer:

5 §

Följande tjänster får dock inte inrättas, om inte varje särskild tjänst har blivit specificerad i statsbudgeten:

3) tjänster som avdelningschef och biträdande avdelningschef vid ett ministerium samt motsvarande och högre tjänster vid ett ministerium,

4) tjänster inom utrikesförvaltningen som statssekreterare och understatssekreterare samt som utrikesråd och motsvarande tjänster som biståndsråd,

5 a §

En tjänst som har inrättats för viss tid upphör då denna tid har gått ut, om inte tjänsten med stöd av 6 § 1 mom. har indragits redan tidigare. Utnämning eller förflyttning till tjänsten sker för den tid för vilken tjänsten har inrättats, om inte något annat följer av 6 § 3 mom.

27 §

En tjänsteman kan för viss tid förflyttas till arbete i ett annat ämbetsverk och andra tjänstemän än domare som avses i 15 kap. även till arbete hos en annan arbetsgivare än staten, om förflyttningen förbättrar tjänstemannens förutsättningar att fullgöra sina tjänsteåligganden eller främjar varaktigheten i hans anställningsförhållande och den mottagande arbetsgivaren samt tjänstemannen har gett sitt samtycke till förflyttningen. Under denna tid står tjänstemannen i tjänsteförhållande till det ämbetsverk från vilket han förflyttats. Beslut om förflyttning fattas av den utnämmande myndigheten. Om den utnämmande myndigheten är republikens president eller statsrådet, fattas beslutet dock av det behöriga ministeriet.

68 §

Om förflyttning av en domare vid högsta förvaltningsdomstolen, länsrätten eller omsättningsskatterätten med stöd av 27 § 2 mom. att för viss tid arbeta i ett annat ämbetsverk

beslutar högsta förvaltningsdomstolen och om
förflyttning av en annan domare beslutar högsta
domstolen.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen för-
utsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 18 december 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Finansminister *Iiro Viinanen*

Lag

om ändring av statstjänstemannalagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i statstjänstemannalagen av den 24 oktober 1986 (755/86) 10—12 §§, 13 § 1 och 2 mom., 16 § 2 mom. och 35 §,

ändras 5 § 2 mom. 3 och 4 punkten, 5 a § 2 mom. och 27 § 2 mom.,

av dessa lagrum 5 § 2 mom. 3 och 4 punkten, sådana de lyder i lag av den 3 april 1992 (306/92) och 5 a § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 28 december 1990 (1388/90), samt *fogas* till 68 § ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Följande tjänster får dock inte inrättas, om inte varje särskild tjänst har blivit specificerad i statsbudgeten:

3) tjänster som regeringsråd och finansråd vid ett ministerium samt motsvarande och högre tjänster vid ett ministerium,

4) tjänster inom utrikesförvaltningen som statssekreterare och understatssekreterare samt utrikesråd och tjänster som motsvarar denna tjänst,

Följande tjänster får dock inte inrättas, om inte varje särskild tjänst har blivit specificerad i statsbudgeten:

3) tjänster som *avdelningschef och biträdande avdelningschef* vid ett ministerium samt motsvarande och högre tjänster vid ett ministerium,

4) tjänster inom utrikesförvaltningen som statssekreterare och understatssekreterare *samt som utrikesråd och motsvarande tjänster som biståndsråd*,

5 a §

En tjänst som har inrättats för viss tid upphör då denna tid har gått ut, om inte tjänsten med stöd av 6 § 4 mom. har indragits redan tidigare. Utnämning eller förflyttning till tjänsten sker för den tid för vilken tjänsten har inrättats, om inte något annat följer av 6 § 3 mom.

En tjänst som har inrättats för viss tid upphör då denna tid har gått ut, om inte tjänsten med stöd av 6 § 1 mom. har indragits redan tidigare. Utnämning eller förflyttning till tjänsten sker för den tid för vilken tjänsten har inrättats, om inte något annat följer av 6 § 3 mom.

10 §

En tjänst skall förklaras ledig att sökas innan den besätts. Annan tjänst än sådan som avses i 89 § 1 mom. regeringsformen kan likväl besättas utan att tjänsten ledigförklarats, om så genom lag eller förordning stadgas särskilt.

Den myndighet som ledigförklarar tjänsten bestämmer samtidigt ansökningstidens längd. Ansökningstiden får dock inte vara kortare än 14 dagar eller längre än 30 dagar.

Av giltiga skäl kan tjänsten ledigförklaras på

(upphävs)

10 §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

nytt eller ansökningstiden förlängas med högst 30 dagar. De som tidigare sökt tjänsten beaktas härvid utan ny ansökan. Beslut om ny ledigförklaring av tjänst och förlängning av ansökningstiden fattas av den utnämmande myndigheten.

Ansökan som inte har anlänt i tid beaktas inte.

11 §

En tjänst skall sökas skriftligen hos den utnämmande myndigheten eller hos annan myndighet som uppgivits då tjänsten ledigförklarades. Till ansökan skall fogas behövliga uppgifter.

Har en tjänsteansökan återtagits före utnämningen, beaktas sökanden inte då tjänsten besätts.

(upphävs)

11 §

12 §

En tjänst som skall besättas efter ansökan besätts på framställning, om utnämmande myndighet är republikens president, statsrådet eller ett ministerium. Framställningen görs av behörig myndighet till det ministerium som skall handlägga ärendet. Genom förordning kan dock stadgas att utlåtande skall avges i stället för framställning.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller inte tjänster vid republikens presidents kansli, vid ett ministerium eller vid justitiekanslersämbetet, ej heller tjänst som ledamot av ett centralt ämbetsverk eller som professor, biträdande professor eller forskarprofessor. Om besättande av dessa tjänster gäller vad som därom genom lag eller förordning stadgas särskilt.

(upphävs)

12 §

13 §

Till en tjänst kan utnämnas endast den som sökt tjänsten. Om denna enligt särskilda stadganden dock får besättas utan att den ledigförklaras, kan till tjänsten utnämnas någon som på annat sätt har samtyckt till utnämningen.

Vid behov får en person som avses i 1 mom. anställas på provotid i enlighet med 14 §.

(1 och 2 mom. upphävs)

13 §

16 §

Som bevis på utnämning eller förflyttning till en tjänst utfärdas utnämningsbrev. Som bevis på anställning på provotid och som tjänstförrättande tjänsteman ges förordnande.

(upphävs)

16 §

Gällande lydelse

27 §

En tjänsteman kan för viss tid förflyttas till arbete i annat ämbetsverk, om förflyttningen förbättrar hans förutsättningar att fullgöra sina tjänsteåligganden och han har gett sitt samtycke därtill. Beslut om förflyttning fattas av den utnämmande myndigheten.

35 §

Statskontoret kan förbjuda besättande av en tjänst som är eller blir vakant, om den utnämmande myndigheten är en annan myndighet än republikens president, statsrådet, högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen, för att till tjänsten anvisa

1) en tjänsteman som med stöd av 33 § kan förflyttas till annan tjänst,

2) den som lyfter invalidpension enligt lagen om statens pensioner (280/66) och som innan han uppnått pensionsåldern befinns ha förmåga att utföra förvärvsarbete,

3) den som får arbetslöshetspension enligt lagen om statens pensioner, samt

4) den som sagts upp på grund av att tjänsten indragits och som det med hänsyn till hans ålder eller av annan orsak är svårt att placera i ett nytt arbete.

Den som anvisas av statskontoret får utnämnas till tjänsten utan att den förklarats ledig.

Statskontoret kan även förbjuda att en tjänst som är eller blir vakant besätts, om det finns behov av att förflytta tjänstemän till annan tjänst på grund av att omorganisation av ämbetsverket är aktuell.

Angående omplacering av tjänstemän stadgas närmare genom förordning.

68 §

Föreslagen lydelse

27 §

En tjänsteman kan för viss tid förflyttas till arbete i ett annat ämbetsverk och *andra tjänstemän än domare som avses i 15 kap.* även till arbete hos en annan arbetsgivare än staten, om förflyttningen förbättrar tjänstemannens förutsättningar att fullgöra sina tjänsteåligganden eller främjar varaktigheten i hans anställningsförhållande och den mottagande arbetsgivaren samt tjänstemannen har gett sitt samtycke till förflyttningen. *Under denna tid står tjänstemannen i tjänsteförhållande till det ämbetsverk från vilket han förflyttats.* Beslut om förflyttning fattas av den utnämmande myndigheten. *Om den utnämmande myndigheten är republikens president eller statsrådet, fattas beslutet dock av det behöriga ministeriet.*

35 §

(upphävs)

68 §

Om förflyttning av en domare vid högsta förvaltningsdomstolen, länsrätten eller omsätt-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

ningsskatterätten med stöd av 27 § 2 mom. att för viss tid arbeta i ett annat ämbetsverk beslutar högsta förvaltningsdomstolen och om förflyttning av en annan domare beslutar högsta domstolen.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.
